WARIES MISDAADREEKS · Nº 122

Kettingboek in Zutphen

Moord in de Librije

Een kies-je-eigen-route-onderzoek
voor wie zelf de zaak wil oplossen

Uitgeverij Waries

Inhoud

Hoe dit boek werkt 4

Tijdkaart en spoorkaart 6

Wie is wie 8

De stad: drie routes 9

Proloog 10

Het routeboek 12

Het dossier 42

Aan de lezer 71

Werkbladen 72

Antwoordformulier 74

Hints 76

Verzegeld 79

De oplossing 80

Nawoord 88

Hoe dit boek werkt

Dit is geen roman. Jij bent de rechercheur.

Op een woensdagochtend in oktober wordt de conservator van de Librije in Zutphen dood gevonden, vastgeketend aan een lessenaar tussen de eeuwenoude kettingboeken. Jij krijgt één werkdag om uit te zoeken wat er is gebeurd. Om half zes wil de officier van justitie jouw conclusie horen.

1 **Het routeboek.** Het verhaal is verdeeld in genummerde paragrafen. Je begint bij § 1 en leest nooit gewoon door naar het volgende nummer: aan het eind van elke paragraaf staat waar je heen gaat, bijvoorbeeld → § 17. Vaak mag je kiezen.

2 **Het dossier.** Onderweg krijg je stukken: verhoren, rapporten, foto's, lijsten. Ze staan achter het routeboek in het dossier, met een nummer en een paginaverwijzing. Lees een stuk pas als de tekst zegt dat je het krijgt.

3 **De klok.** Je begint om 09.30 uur. Bovenaan elke paragraaf staat hoeveel minuten die kost. Tel die op en noteer de tijd op je tijdkaart. De klok gaat nooit terug.

4 **Codewoorden.** Soms krijg je een codewoord, zoals SLOT. Schrijf het op je spoorkaart. Sommige keuzes zijn alleen open als je een bepaald codewoord hebt.

5 **De recherchebus.** Op het Kerkhof staat de recherchebus. Daar komen in de loop van de dag uitslagen binnen, elk op een vast tijdstip. Wie te vroeg komt, kan wachten.

Tijdkaart en spoorkaart

Schrijf hier je klok bij. Begin: 09.30 uur. Kopieer deze pagina als je met meer mensen speelt.

§ / tijd	§ / tijd	§ / tijd	§ / tijd

Plaats delict afgevinkt

lichaam	werkbank
Floor	gang
bureau	

Codewoorden

SLOT	BEELD
TOREN	KADE
ZOLDER	

Gelezen stukken

1	2	3	4	
5	6	7	8	
9	10	11	12	
13	14	15	16	
17	18	19	20	
21	22	23	24	
25	26	27	28	29
30	31			

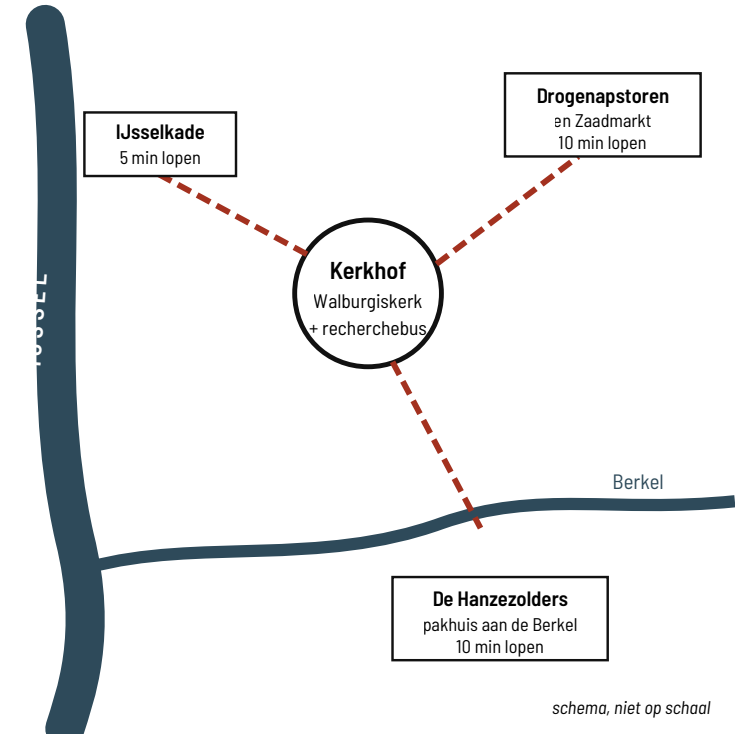
Wie is wie

Hendrik-Jan Wijnbergen	63, conservator van de Librije namens de Stichting Catena. Gevonden op woensdagochtend 15 oktober 2025.
Floor Rijkenberg	34, assistent-conservator. Vond het lichaam.
Wessel van Hoorn	66, gepensioneerd accountant, penningmeester van de Stichting Catena.
Ada Brinkhorst	57, papierrestaurator met een atelier in De Hanzezolders aan de Berkel.
Joost Verheul	48, antiquaar, woont en werkt op de tjalk *Kaneel* aan de IJsselkade.
Ruben Akkerman	27, neef van het slachtoffer, woont aan de Zaadmarkt.
Marja Stokkink	buurtbewoonster in de Drogenapsteeg, met een deurbelcamera.
Teun Harmsen	luitenbouwer, buurman van Ada Brinkhorst.
Riek Bloemendaal	buurvrouw van Joost Verheul op het water.
Noor Haverkamp	brigadier, jouw collega vandaag.
mr. Lise Kamphuis	officier van justitie.

De Stichting Catena betaalt de zorg voor de boekencollectie: de conservator, de assistent en de restauraties. Het bestuur bestaat uit een voorzitter, die in Portugal woont, en een penningmeester. De stichting, De Hanzezolders, Café 't Zaadhuis en alle personen zijn verzonnen.

De stad: drie routes

Hanzestad aan de IJssel

schema, niet op schaal

Zutphen ligt waar de Berkel in de IJssel stroomt. In de Middeleeuwen was het een rijke Hanzestad. Midden in de oude stad staat de Walburgiskerk, en daarin de Librije: een bibliotheek uit 1564 waarvan de boeken nog altijd met kettingen aan de lessenaars vastzitten. Vanaf het Kerkhof bij de kerk loop je in een paar minuten naar elk van de drie plekken waar dit onderzoek je heen kan leiden. De looptijden zitten in de paragrafen verwerkt.

Proloog

Dinsdag 14 oktober 2025, 20.49 uur

In de Librije brandt één lamp. Haar licht valt in een gele cirkel op het schrijfbureau en verder niet. De lessenaars staan in het halfdonker, rij na rij, met hun boeken als slapende dieren aan de lijn.

Hendrik-Jan Wijnbergen typt met twee vingers. Hij is geen man van computers; hij is een man van papier, van inkt die in vezels trekt, van wormen die in rechte lijnen door de eeuwen eten. Maar wat hij vanavond moet opschrijven, moet snel en het moet officieel. *Geachte heer, mevrouw.* Zijn bril is van zijn neus gezakt. Hij duwt hem terug.

Buiten regent het. Hij hoort het tegen de hoge ramen slaan, alsof iemand er emmers tegenaan gooit. Een tijdje geleden heeft er iemand aan de zijdeur gebeld, en hij heeft niet opengedaan. Daar heeft hij nu geen tijd voor. Morgen. Alles morgen.

Hierbij meld ik, als conservator van de Librije… Hij kijkt naar lessenaar 4, waar het herbarium openligt op de bladzijde met de smeerwortel. Vanmiddag heeft hij met een loep over die bladzijde gebogen gestaan, en daarna over de bladzijde ervoor, en de bladzijde erna. De gaatjes. De kleine, eerlijke gaatjes. Ze hadden door moeten lopen, en dat deden ze niet.

Hij heeft vandaag met meer mensen over dat blad gesproken dan hem lief is. Hij heeft beschuldigd en gedreigd en gesmeekt, en hij heeft iemand gevraagd te komen, voordat hij morgen doet wat hij moet doen.

…dat in het herbarium op lessenaar 4 een origineel blad is vervangen door een

Het routeboek

Begin bij § 1. *Lees nooit zomaar door.*

1 *Een telefoontje om vijf voor negen* geen tijd

Woensdag 15 oktober 2025, 08.55 uur. Je staat met een beker koffie bij het raam van het bureau in Apeldoorn als je telefoon gaat. Het is mr. Lise Kamphuis, de officier van justitie van dienst. Ze praat zoals altijd: zonder aanloop.

'Zutphen. De Walburgiskerk. In de Librije ligt een dode man, vastgeketend aan een lessenaar. Hendrik-Jan Wijnbergen, conservator van de boekencollectie. De vindster heeft om 08.42 uur gebeld. Haverkamp is al onderweg. Ik wil vanmiddag om half zes in de recherchebus op het Kerkhof een conclusie van je horen. Geen vermoeden: een conclusie.'

Om 09.30 uur zet brigadier Noor Haverkamp de dienstauto achter een rij geparkeerde fietsen. De kerk rijst boven de daken uit, rode baksteen en tufsteen, een toren die zich nergens iets van aantrekt. Noor draagt haar regenjas al, hoewel het droog is. 'Gisteravond heeft het gehoosd,' zegt ze. 'Kijk die goten.'

Op het Kerkhof staat de grijze recherchebus. Daar komen vandaag de rapporten binnen: van de forensisch arts, van het lab, van de telefoon- en bankgegevens. Noor geeft je een opgevouwen krant. 'Zaterdageditie van de *Zutphense Koerier*. Lees even mee, het gaat over hem.' Je krijgt **stuk 1** (p. 44).

Zet je klok op **09.30**. Vanaf nu houd je de tijd bij op je tijdkaart. Om 17.30 uur wacht de officier.

Je loopt met Noor naar de zijdeur van de kerk. → § 20

2 *De voetafdruk van de duivel* +5 min

Je hurkt bij de tegel. In de gebakken klei zit een afdruk die met wat goede wil op een klauw lijkt. Het vlekkenspoor van gisteravond loopt er precies overheen.

'Het verhaal gaat zo,' zegt Floor vanaf de gang. 'Een monnik at in de vastentijd stiekem kip, hier tussen de boeken. De duivel kwam hem halen. De monnik vluchtte, de duivel stampte van woede, en die afdruk is gebleven.' Ze glimlacht flauwtjes. 'Hendrik-Jan liet elke bezoeker erop staan. "Nu weet u hoe het voelt om op de duivel te staan," zei hij dan.'

Noor kijkt naar het spoor. 'Iemand is er gisteren ook op gaan staan. Twee keer. Heen en terug.'

Je staat op. Wie hier gisteravond liep, keek niet naar de vloer. Die keek recht vooruit, naar lessenaar 4, en daarna recht vooruit naar de deur.

Terug naar de Librije: → § 20

3 *Langs de kade* +10 min

Jullie lopen een eind stroomafwaarts over de kade. Meerpalen van gietijzer, een bord over de Hanze, een vrachtschip dat met een lage brom tegen de stroom op ploegt. De wind komt over het water en ruikt naar klei.

'Laten we het even op een rijtje zetten,' zegt Noor. 'Een man ligt dood in een kamer vol boeken die al vierhonderdzestig jaar nergens heen gaan. Iemand heeft hem vastgeketend. Er is een slotje dat van iemand is. Er is een boekje dat weg is. En hij verwachtte bezoek.'

Ze telt het af op haar vingers. 'Wie kende hem? Zijn assistent. Zijn neef. De penningmeester. De restaurator. Die antiquaar